

คำวินิจฉัยของ นายอุระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๗/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๒ (นายสมโพธิ หรือสมโพชน์ ทศมงคล หรือทดมงคล) ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๕๖๘๔/๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ)

ข้อเท็จจริงได้ความว่า พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดี ยาเสพติด ๒ เป็นโจทก์ฟ้อง นายวิเชียร กระจ่างจันทร์ เป็นจำเลยที่ ๑ นายสมโพธิ หรือสมโพชน์ ทศมงคล หรือทดมงคล ผู้ร้อง เป็นจำเลยที่ ๒ และนายสุทัศน์ คำแก้ว เป็นจำเลยที่ ๓ ต่อศาลอาญา ความผิดร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และจำหน่าย โดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ตามคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๗๕๓๔/๒๕๕๑ คดีอยู่ระหว่างการพิจารณา โจทก์ยื่นคำร้องต่อศาลอาญา ขอให้สืบทรัพย์สืบสินของผู้ร้อง คือ เงินฝากในบัญชีเงินฝากสะสมทรัพย์ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาอรุณพงษ์ เลขที่บัญชี ๑๔๕-๐-๖๕๕๗๒-๕ พร้อมดอกเบี้ย ตามที่คณะกรรมการ ตรวจสอบทรัพย์สืบสินได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ อยัดไว้เนื่องจากกล่าวอ้างว่า เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการ ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๑ ปรากฏตามคดีหมายเลขดำที่ ม. ๑๐๓/๒๕๕๒ ผู้ร้องได้ยื่น คำร้องคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินของโจทก์ว่า เงินฝากในบัญชีสะสมทรัพย์ดังกล่าว ผู้ร้องยืมมาจาก มารดา เพื่อนำมาวางประกันและวางคาวนร์รถยนต์แท็กซี่ ไม่ได้เป็นเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด และคดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล ยังไม่มีคำพิพากษาว่า ผู้ร้องมีความผิด หรือไม่ และทรัพย์สิน ที่ถูกยึดและอายัดไว้นั้น ไม่อาจถูกเปลี่ยนแปลงโยกย้ายหรือทำลายหลักฐาน ไม่เข้าข้อสันนิษฐานของ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ นอกจากนี้ ยังเป็นเพียง มีความสงสัยว่า อาจได้ทรัพย์สินมาเนื่องจากการกระทำความผิดเท่านั้น การใช้มาตรการดังกล่าว เป็นการ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๓ ต่อมาศาลอาญามีคำสั่งให้ริบเงินฝากสะสมทรัพย์

ชื่อบัญชีผู้ร้องพร้อมดอกเบี้ย ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติ
มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ผู้ร้องอุทธรณ์
คำสั่งศาลอาญาว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ เป็นการ
จำกัดสิทธิของปวงชนชาวไทยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มาตรา ๒๒
มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ และ
มาตรา ๔๘ ขอให้ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับยกคำร้องโจทก์และเพิกถอนคำสั่งริบทรัพย์สิน ศาลอุทธรณ์
พิพากษายืน ได้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายที่ผู้ร้องอ้างว่า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญว่า แม้มาตรการริบ
ทรัพย์สินในคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จะมีบทบัญญัติ
บางประการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องทรัพย์สิน แต่ก็ยังเป็นบทบัญญัติของกฎหมายพิเศษ
ที่ออกใช้บังคับโดยชอบ โดยมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายทั่วไป มิได้ใช้บังคับเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะบุคคล
หรือเฉพาะผู้คัดค้าน อันเป็นการสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๕ ประกอบ
มาตรา ๔๘ ที่บัญญัติให้กระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ผู้ร้องฎีกาคัดค้าน
คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ โดยมีประเด็นข้อกฎหมายว่า แม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ จะให้จำกัดสิทธิ
และเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่การ
จำกัดสิทธิตามกฎหมาย จะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ ที่ศาลอุทธรณ์
วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มาตรา ๒๕
ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ประกอบมาตรา ๔๘ ใช้บังคับได้นั้น ผู้ร้องไม่เห็นพ้องด้วย

ศาลฎีกาสั่งในรายงานกระบวนการพิจารณาว่า โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษผู้ร้องกับพวก ฐานร่วมกันมี
เมทแอมเฟตามีนในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่ายโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย คดีอยู่ระหว่างการพิจารณา
ของศาลชั้นต้น โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ริบเงินฝากในบัญชีเงินฝากสะสมทรัพย์สินพร้อมดอกเบี้ยของผู้ร้อง
ให้ตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ
มาตรา ๓ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ผู้ร้องยื่นคำร้องคัดค้าน
ศาลชั้นต้นไต่สวนแล้วมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สิน ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ผู้ร้องฎีกา ศาลฎีกา
เห็นว่า ในชั้นอุทธรณ์ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ
ยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐
มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ แต่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า อุทธรณ์ของผู้ร้องข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ผู้ร้องจึงฎีกา
ขึ้นมาด้วยว่า คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ดังกล่าวไม่ถูกต้อง ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ฎีกาของ
ผู้คัดค้านดังกล่าวเป็นการโต้แย้งบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว กรณีต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๖ แห่งรัฐธรรมนูญ จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และให้ส่งความเห็นของจำเลยที่ ๒ ดังกล่าวไปตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ และให้จำหน่ายคดีจากสารบบความของศาลฎีกาชั่วคราว

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยและส่งสำเนาให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ชี้แจง

ในชั้นพิจารณา นายณรงค์ รัตนานุกูล ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดี ยาเสพติด และนายสุนทร วินัยบดี ผู้อำนวยการส่วนเลขานุการ สำนักงานตรวจสอบทรัพย์สินคดี ยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ สำนักงาน ปปส. ตระหนักดีว่าเป็นกฎหมายที่ค่อนข้างจะลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนในทางทรัพย์สิน จึงพยายามที่จะบังคับใช้กฎหมายด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง แต่เนื่องจากคดียาเสพติด เป็นคดีที่ค่อนข้างมีผลกระทบต่อปัญหาของสังคมและเศรษฐกิจโดยส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะประเทศไทย หรือต่างประเทศได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติดอย่างมาก จนกระทั่งรัฐบาลได้ประกาศสงครามและดำเนินการอย่างจริงจัง เพื่อที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติด ปัญหายาเสพติดหรือกระบวนการค้ายาเสพติดมีองค์ประกอบหลักที่ทำให้มีการค้าอยู่ ๓ ประการ ประการแรก คือ ตัวคนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ประการที่สอง คือ ตัวยาเสพติด ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการกระทำความผิด ประการที่สาม คือ ตัวทรัพย์สิน เป็นตัวที่สำคัญซึ่งแต่เดิมนั้น ปปส. ไม่เคยดำเนินการ ปปส. ดำเนินการเฉพาะต่อตัวคนกับยาเสพติด แต่ตัวทรัพย์สินนั้น ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เพียงแต่จับเฉพาะหรือว่าริบทรัพย์สินเฉพาะในคดียาเสพติด นั้นๆ อย่างเช่น ในกรณีที่ไปล่อซื้อยาเสพติด ๑๐,๐๐๐ เม็ด เป็นเงิน ๑ ล้านบาท เงิน ๑ ล้านบาทที่ทางรัฐบาลเอาไปใช้ล่อซื้อไม่ใช่เป็นเงินของผู้กระทำความผิด หรือในกรณีถ้ามีการซื้อขายยาเสพติด กันเงินจำนวนดังกล่าวก็ยากที่จะไปริบมาได้เพราะการกระทำความผิดค่อนข้างที่จะมีการปกปิด จึงเป็นปัญหาอย่างมาก ซึ่งตัวเงินนี้เองที่เป็นมูลเหตุชักจูงใจที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากบุคคลที่คิดจะค้ายาเสพติดหวังที่จะได้เงิน ตรงนี้เองทางสำนักงาน ปปส. พยายามที่จะผลักดันให้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตั้งแต่ปี ๒๕๒๔ แต่เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ ค่อนข้างที่จะลิดรอนสิทธิและเสรีภาพ การที่จะเสนอ

เข้าสู่รัฐสภาที่จะออกมาต้องค่อยเป็นค่อยไปและพยายามปรับปรุงแก้ไขต่าง ๆ เพื่อที่จะให้การดำเนินการนั้น ค่อนข้างที่จะรัดกุมและกระทบต่อบุคคลภายนอกซึ่งใช้สิทธิโดยสุจริตน้อยที่สุด จนกระทั่งเมื่อปี ๒๕๓๔ จึงสามารถบังคับใช้กฎหมายมาตรการฉบับนี้ออกมาได้ ซึ่งในกรณีดังกล่าว สอดคล้องกับอนุสัญญา กรุงเวียนนา ค.ศ. ๑๙๘๘ และภายหลังก็มีอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ใน ค.ศ. ๒๐๐๐ ซึ่งบัญญัติให้นานาอารยประเทศจะต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ตรงนี้ และมี กฎหมายฟอกเงินเพื่อรองรับการเป็นภาคีของอนุสัญญาดังกล่าว ขณะนี้ประเทศไทยก็มีกฎหมายฟอกเงิน และให้ความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ที่จะดำเนินการต่อการริบทรัพย์ในการค้ายาเสพติดและในอาชญากรรม อื่น ๆ

ในกรณีประเด็นที่บอกว่าในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น อาจจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ คือใน มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ของพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด อาจจะไปขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่นั้น ความจริงแล้วรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ ได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลที่จะอ้างสิทธิ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล ถ้าบุคคลใดที่กระทำผิดไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นก็ไม่สามารถที่จะใช้สิทธินั้นได้ เพราะฉะนั้น สิทธิของบุคคลก็คงถูกจำกัด ซึ่งในการดำเนินคดีตรวจสอบทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติมาตรการ ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ขออนุญาตเปรียบเทียบไปกับคดีอาญาปกติ คือ ในการตรวจสอบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กับคดีอาญาในคดียาเสพติด จะดำเนินไปคู่กัน คือในกรณีที่บุคคลตกเป็นผู้ต้องหาในคดียาเสพติด และบุคคลนั้นมีทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า ทรัพย์สินของบุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหานั้น ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินก็สามารถที่จะเข้าไปดำเนินการ สั่งตรวจสอบทรัพย์สินของบุคคลนั้น และดำเนินการยึดอายัดทรัพย์สินของบุคคลนั้นไว้ชั่วคราวเพราะเหตุ ทรัพย์สินนั้นอาจจะถูกยกย้ายหรือซุกซ่อน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สิน เช่นเดียว กับการดำเนินคดีอาญาทั่วไป เมื่อบุคคลถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด บุคคลนั้น ก็ต้องถูกควบคุมตัวและดำเนินคดี โดยพนักงานสอบสวนจะเป็นผู้สอบสวนหาข้อมูลหลักฐานต่าง ๆ เพื่อพิสูจน์ว่าผู้ต้องหานั้นมีความผิดหรือบริสุทธิ์ ก็เช่นเดียวกับคดีทรัพย์ เมื่อมีการสั่งตรวจสอบทรัพย์สิน ก็จะมีการยึดอายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวเพื่อไม่ให้โอนหรือยกย้ายไป ในกรณีเดียวกันพนักงานเจ้าหน้าที่ ก็จะทำหน้าที่คล้าย ๆ กับพนักงานสอบสวน โดยเป็นลูกมือของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

ซึ่งเดิมนั้นเคยมีท่านประธาน ปปป. เป็นประธานแต่ภายหลังนั้นประธาน ปปป. ปรับเป็นประธาน ปปช. ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งไม่สามารถที่จะไปเป็นกรรมการอีกได้ ก็ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายโดยกำหนดให้ ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน และยังมีผู้ทรงคุณวุฒิอื่นๆ อีกหลายท่าน มีอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการ ตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมบังคับคดี อธิบดีกรมสรรพากร และอื่นๆ อีก รวม ๕ ท่าน เป็นกรรมการ โดยมีเลขาธิการ ปปส. เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่จะพิจารณาวินิจฉัยว่า ทรัพย์สินของบุคคลที่ถูกตรวจสอบนั้นเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ โดยจะมี พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ที่คอยรวบรวมข้อมูลหลักฐานต่างๆ เพื่อนำเสนอ โดยในการนำเสนอ นั้น คณะกรรมการก็จะตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาเพื่อที่จะช่วยกลั่นกรองข้อมูลต่างๆ ให้คณะกรรมการ ซึ่งในกรณีดังกล่าวนี้ ทางคณะกรรมการก็เหมือนกับคณะพนักงานสอบสวนในคดีอาญา จะดำเนินการ ตรวจสอบและพิสูจน์ว่าทรัพย์สินของผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ ก็จะมีการวิเคราะห์ฐานะทางบัญชีต่างๆ โดยจะพิจารณา ประกอบโดยอาศัยหลักเกณฑ์ ตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลใช้เป็นประโยชน์ในการที่จะได้สวนว่า ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ โดยพิจารณาว่า ประเด็นที่หนึ่ง บุคคลนั้น เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อนหรือไม่ และประเด็นที่สอง ทรัพย์สินที่บุคคลนั้นได้มาหรือมีอยู่นั้นเกินกว่าฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพโดยสุจริต หรือไม่ คณะกรรมการจะใช้หลักเกณฑ์ทั้งสองประการนี้พิจารณาควบคู่กันไป ในกรณีที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้อง หรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อนหรือไม่ นั้น ก็จะพิจารณาได้หลายประการ ประการแรก บุคคลนั้นตกเป็นผู้ต้องหาแล้วก็แสดงว่าบุคคลนั้นได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด นอกจากนั้นอาจตรวจสอบไปถึงประวัติต่างๆ ที่เขาเคยมีหรือเคยทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดมาก่อน ซึ่งจะถือว่าบุคคลนั้นเคยกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้ ผู้ชี้แจงเห็นว่า คงไม่ต้องถึงกับให้ศาลพิพากษาว่า บุคคลนั้นกระทำความผิดและลงโทษบุคคลนั้น เพราะเราต้องดูพฤติการณ์ว่า บุคคลนั้นเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้อง ซึ่งไม่ใช่เสมอไปว่า บุคคลนั้น เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแล้ว ทรัพย์สินของบุคคลนั้นจะเป็น ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย แต่การที่จะพิจารณาว่าทรัพย์สินนั้น เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ จะต้องพิจารณา ทั้งสองลักษณะ คือบุคคลนั้น เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและทรัพย์สินของบุคคลนั้นเกินกว่า ฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพโดยสุจริต อย่างเช่น ในกรณีมีผู้ต้องหาหลายรายที่ถูกดำเนินการ ตรวจสอบทรัพย์สินมีอาชีพเพียงขายของชำมีรายได้เดือนหนึ่งไม่น่าจะเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท แต่มีเงินฝาก

ในธนาคารเป็น ๑๐ ล้านบาท ตรงจุดนี้เอง บุคคลนั้นขายของชำมีรายได้โดยสุจริตนั้นได้มาเพียงเล็กน้อย แต่มีทรัพย์สินจำนวนมาก เพราะฉะนั้น ทรัพย์สินจำนวนนั้นเขาไม่สามารถที่จะพิสูจน์หรือกล่าวอ้างต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการได้ว่าทรัพย์สินที่เขาถืออยู่นั้นเขาได้มาโดยสุจริตอย่างไร เพราะอาชีพ โดยสุจริตเขามีเพียงขายของชำ ซึ่งมีรายได้ที่เห็นได้เพียงเล็กน้อย เพราะฉะนั้น คณะกรรมการก็สามารถที่จะวินิจฉัยได้ว่า เงินได้จำนวน ๑๐ ล้านบาท น่าจะได้อาจมาจากการทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะเนื่องจากบุคคลนั้นมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มาก่อนโดยที่เห็นได้ชัดคือเขาถูกจับในคดียาเสพติด ส่วนใหญ่แล้วคดีที่ขึ้นมาสู่คณะกรรมการ พนักงาน อัยการจะมีความเห็นสั่งฟ้องในคดียาเสพติด และเมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยแล้ว จะส่งเรื่องให้พนักงาน อัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ริบทรัพย์สิน ซึ่งในคดีดังกล่าวนี้หากเป็นบุคคลที่ถูกพนักงานอัยการฟ้อง ในคดียาเสพติดมาก่อน ศาลจะวินิจฉัยว่าบุคคลนี้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อนหรือไม่ นอกจากนั้นก็จะมีกรณำสืบของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะตรวจสอบประวัติ พฤติการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลเหล่านั้นที่ทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน และศาลก็จะพิจารณา เหมือนกับทางคณะกรรมการ โดยพิจารณาวินิจฉัยว่า ทรัพย์สินที่บุคคลเหล่านั้นมีอยู่ได้มาเกินกว่าฐานะ หรือไม่ อย่างไรก็ดีตัวอย่างว่า ถ้าขายของชำมีรายได้เพียงเล็กน้อย แต่มีทรัพย์สินจำนวนมากมา ศาลก็จะเห็นได้ชัดเจนว่าทรัพย์สินที่ได้มานั้นน่าที่จะได้มาจากการทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะไม่มีทางอื่นเลย นอกจากการค้ายาเสพติดที่เขาถูกฟ้องอยู่ ซึ่งกรณีก็มีอยู่หลายคดีที่ศาลพิจารณา แล้วพบว่าในกรณีที่บุคคลนั้นถึงจะเคยเกี่ยวข้องกับการทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ทรัพย์สิน บางรายการของเขาได้มาโดยสุจริต อย่างเช่น เขาอาจจะได้รับโอนมาจากบิดามารดาได้รับโอนมาโดยทาง มรดกหรือบุคคลอื่นให้โดยสุจริต ซึ่งในกรณีดังกล่าวศาลจะสั่งให้คืนทรัพย์สินนั้นให้กับผู้ถูกตรวจสอบ หรือจำเลยไป ก็จะไม่ริบทุกอย่างที่ผู้กระทำความผิดถูกยื่นคำร้องต่อศาล ตรงนี้ในความเห็นของ ผู้ชี้แจงเห็นว่า ในประเด็นที่จะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญนั้น เห็นว่าไม่น่าที่จะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ เพราะเนื่องจากการดำเนินการนั้นเราก็ดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ ซึ่งจริง ๆ แล้วบุคคลที่จะอ้างสิทธิได้นั้นจะต้องเป็นผู้บริสุทธิ์ ถ้าเป็นผู้กระทำผิดนั้นก็จะต้องถูกจำกัดสิทธิ บางอย่างเพื่อที่จะไม่ให้การใช้สิทธิของตนเองนั้นไปกระทบถึงประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งใช้สิทธิของตนเอง โดยสุจริตแต่ต้องถูกกระทบเพราะว่าปัญหา ยาเสพติดนั้นเป็นปัญหาที่กระทบต่อสังคมค่อนข้างที่จะ รุนแรงมาก ซึ่งในระยะ ๓ เดือนที่ผ่านมา ในการดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและยึดอายัดทรัพย์สิน ได้รับการยอมรับว่า เป็นมาตรการหลักที่สำคัญที่สามารถจะแก้ไขปัญหา ยาเสพติดได้ เพราะเนื่องจาก สามารถที่จะไปริบทรัพย์สินของผู้ที่ค้ายาเสพติดได้แล้ว ยังเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ที่ค้ายาเสพติดคิดจะค้า

ยาเสพติดต่อไป หรือว่าบุคคลที่ไม่เคยค้าคิดจะไปค้า เพราะถ้าค้าแล้วจะเห็นว่านอกจากตัวเองจะติดคุกแล้ว ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนั้นก็ต้องถูกศาลริบ เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป

มีข้อต้องพิจารณาก่อน เกี่ยวกับพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖ ที่บัญญัติว่า การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา ๒๒ ซึ่งกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย หากก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใด ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบทดแทนนั้น เห็นว่า เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย หากเกิดความเสียหายเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามที่ไม่ต้องรับผิดชอบในเรื่องค่าเสียหาย จึงไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี กรณีไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง จึงไม่พิจารณาวินิจฉัยปัญหานี้

คดีมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย ไม่มี ความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

มาตรา ๔๘ บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิ และการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๒๒ บัญญัติว่า “ในการตรวจสอบทรัพย์สิน ถ้าผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ ให้คณะกรรมการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัดหรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในคดีที่ต้องหาขึ้น

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สิน หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินรายใดอาจมีการโอน ยักย้าย ซุกซ่อน หรือเป็นกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างยิ่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายนั้นไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีการวินิจฉัยตามมาตรา ๑๖ (๓) ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินและที่ยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยไม่มีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ และให้นำความในมาตรา ๑๕ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวแล้ว ให้คณะกรรมการจัดให้มีการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว และในกรณีที่ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินสามารถพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งได้ ก็ให้คืนทรัพย์สินให้แก่ผู้นั้น แต่ถ้าไม่สามารถพิสูจน์ได้ ให้ถือว่าการยึดหรืออายัดตามวรรคสองเป็นการยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง

การยื่นคำร้องขอผ่อนผันตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

เพื่อประโยชน์ตามมาตรานี้ คำว่า “ทรัพย์สิน” ให้ความหมายรวมถึง

(๑) ทรัพย์สินที่เปลี่ยนแปลงสภาพไป สิทธิเรียกร้อง ผลประโยชน์ และดอกผลจาก ทรัพย์สินดังกล่าว

(๒) หนี้ที่บุคคลภายนอกถึงกำหนดชำระแก่ผู้ต้องหา

(๓) ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหาที่ได้รับ ขาย จำหน่าย โอนหรือยกย้ายไปเสียในระหว่างระยะเวลาสิบปีก่อนมีคำสั่งยึดหรืออายัดและภายหลังนั้น เว้นแต่ผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์จะพิสูจน์ต่อคณะกรรมการได้ว่าการโอนหรือการกระทำนั้นได้กระทำไปโดยสุจริต และมีค่าตอบแทน”

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา ๒๒ ซึ่งกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย หากก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใด ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นส่วนตัว”

มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้อง และทรัพย์สินที่คณะกรรมการมีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดตามมาตรา ๒๒ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ก็ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น โดยจะยื่นคำร้องไปพร้อมกับคำฟ้องหรือในเวลาใดๆ ก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาก็ได้ แต่ต้องมีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่าไม่สามารถยื่นคำร้องก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา จะยื่นคำร้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาก็ได้ เว้นแต่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง”

มาตรา ๒๘ บัญญัติว่า “บรรดาทรัพย์สินซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งนั้น ให้ศาลไต่สวน หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืนก่อนคดีถึงที่สุดและแสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือ

(๒) ตนเป็นผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์ และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็น ผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด”

พิจารณาแล้ว กรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติรับรองและให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยทั่วไป มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตในการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐว่า การใช้อำนาจนั้นต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ

มาตรา ๓๐ บัญญัติรับรองความเสมอภาคของบุคคล ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน บุคคลทุกคนย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน จะเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ เพศ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อ รัฐธรรมนูญไม่ได้ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญอยู่ในหมวด ๑ ซึ่งเป็นบททั่วไป และหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เป็นการกำหนดหลักการกว้างๆ โดยทั่วไป

กรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ เป็นบทบัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นนี้จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติโดยปกติ บุคคลที่มีสิทธิในทรัพย์สินโดยอ้อมมีสิทธิที่จะใช้สอยหรือได้ประโยชน์จากทรัพย์สิน หรือใช้สิทธิหวงกันทรัพย์สินนั้น การจะกำหนดขอบเขตของสิทธิ และการจำกัดสิทธิของผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น จะกระทำมิได้ นอกจากจะมีบทบัญญัติของกฎหมายให้ทำได้ กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ถูกตรวจสอบที่คณะกรรมการจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น โดยให้ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินมีหน้าที่แสดงหลักฐานว่าทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ ถ้าไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ให้คณะกรรมการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัดหรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในคดีที่ต้องหา นั้น และว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว โดยหากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินรายใดอาจมีการโอน ยักย้าย ซุกซ่อน หรือเป็นกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างยิ่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายนั้นไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีการวินิจฉัยตามมาตรา ๑๖ (๓) ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินและที่ยื่นคำร้องขอผ่อนผัน เพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยไม่มีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้และมาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลในการสั่งริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยให้ศาลได้สวนหากคดีมีมูลว่าบรรดาทรัพย์สิน ซึ่งพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง นั้น เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืนก่อนคดีถึงที่สุด และเป็นบทบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของ

ศาลในการพิสูจน์ถึงการเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ โดยถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งข้อสันนิษฐานดังกล่าวเป็นการกำหนดหน้าที่ภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงให้ตกแก่จำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบในการนำพยานหลักฐานมาสืบพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานตามกฎหมายดังกล่าว การที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลดำเนินการตามบทกฎหมายดังกล่าว ไม่ได้ทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ หรือเป็นการเลือกปฏิบัติซึ่งขัดกับหลักความเสมอภาคหรือปฏิบัติที่นอกเหนือจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ หรือเป็นการจำกัดสิทธิอันกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิของบุคคลในเรื่องทรัพย์สินแต่อย่างใด

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ